

Impozitul de 16% revine: Care este impactul noilor reglementari fiscale asupra persoanelor fizice

Modificările fiscale, incluse în cel de-al doilea pachet pentru care guvernul și-a asumat răspunderea, marchează o schimbare semnificativă în regimul de impozitare aplicabil persoanelor fizice, în special în ceea ce privește veniturile din investiții și bunurile de valoare mare. Prevederile propuse arată o tendință de revenire la impozitarea de 16% de la cea de 10% introdusă în 2018. Pentru moment, majorarea cotei vizează veniturile din investiții (cu excepția veniturilor din dobânzi pentru care rămâne aplicabilă cota de 10%) și pe cele din transferul de moneda virtuală.

Revenirea la cota de impozitare de 16% pentru dividende, câștiguri din transferul de titluri de valoare, instrumente financiare derivate și moneda virtuală va conduce la o creștere a sarcinii fiscale pentru investitori. În plus, majorarea impozitului pe bunurile imobile și mobile de valoare mare, coroborată cu ajustarea bazei impozabile, va extinde semnificativ numărul contribuabililor vizați. În acest context, este esențial ca persoanele fizice să-și reevalueze structura investițiilor și portofoliul de active pentru a anticipa și gestiona eficient impactul fiscal al noilor reglementări.

Mai exact, impozitul de 16% se va aplica veniturilor din dividende distribuite persoanelor fizice începând cu ianuarie 2026 și câștigurilor din transferul titlurilor de valoare, de instrumente financiare derivate sau din transferul aurului de investiții realizate începând cu anul 2026. Indiferent dacă veniturile sunt obținute din România sau din străinătate (în cazul persoanelor fizice rezidente), creșterea cotei de impozitare va însemna în cele din urmă o sarcină fiscală suplimentară pentru investitori.

Impactate vor fi în mai mică măsură și câștigurile din transferul titlurilor de valoare și din operațiuni cu instrumente financiare derivate realizate prin intermediari rezidenți pentru care impozitul reținut la sursă va crește de la 1% la 3% dacă titlurile de valoare/instrumentele financiare derivate sunt înstrăinate într-o perioadă mai mare de 365 de zile de la dobândirea, respectiv de la 3% la 6% dacă titlurile de valoare/instrumentele financiare derivate sunt înstrăinate într-o perioadă mai mică de 365 de zile. Deși cota de impozitare a câștigurilor realizate prin brokeri rezidenți (3% sau 6%) este în continuare semnificativ mai mică decât impozitul de 16% aplicabil celorlalte transferuri (i.e. transferuri directe de acțiuni/parți sociale sau prin brokeri străini), întrucât pierderile nu pot fi recuperate în cazul transferurilor realizate prin brokeri rezidenți, impactul cotelor de impozitare trebuie evaluat punctual în funcție de structura investițiilor și de pierderile fiscale înregistrate.

Deși nu sunt încadrate în categoria veniturilor din investiții, ci în categoria veniturilor din alte surse, câștigurile din transferul de moneda virtuală vor intra, începând cu anul 2026, sub incidența cotei crescute de impozit de 16%. Spre deosebire de veniturile din investiții, în cazul pierderilor din transferul de moneda virtuală nu este posibilă recuperarea lor din câștiguri de aceeași natură sau din câștiguri din transferul titlurilor de valoare sau din alte operațiuni cu instrumente financiare.

La nivelul regiunii, cota de impozitare de 16% a câștigurilor de capital și a dividendelor se situează sub nivelul impozitului aplicat în țări precum Polonia (19%), Estonia (22%) sau Letonia (25,5%) dar peste impozitul de 15% aplicabil în Ungaria și Lituania sau de cel din Bulgaria (5% pentru dividende și 10% pentru câștiguri de capital). În continuare, cota de impozitare a veniturilor din investiții în România este inferioară celei din Austria (27,5%) și Elveția (35%), două dintre destinațiile preferate de rezidenții români pentru plasarea investițiilor în străinătate (în aceste cazuri, cotele de impozitare pot fi reduse în baza convențiilor de evitare a dublei impuneri încheiate de România cu cele două state).

În aceeași ordine de idei, trebuie avută în vedere creșterea, începând cu anul 2026, a impozitului special pe bunurile imobile și mobile de valoare mare (clădiri rezidențiale cu o valoare impozabilă mai mare de 2,5 milioane lei și autoturisme cu o valoare de achiziție mai mare de 375.000 lei). În acest caz, impactul va fi generat pe de o parte de triplarea cotei de impozit de la 0,3% la 0,9% și, pe de altă parte, de ajustarea semnificativă a bazei impozabile pentru clădirile rezidențiale deținute de persoane fizice. Astfel, întrucât impozitul special de 0,9% se aplică asupra diferenței dintre valoarea impozabilă a clădirii și plafonul neimpozabil de 2,5 milioane lei, este de așteptat ca majorarea cu aproximativ 170% a valorii impozabile pentru clădirile rezidențiale să conducă la creșterea numărului persoanelor fizice care vor avea obligația să declare și să achite anual, până la finalul lunii septembrie, a impozitul special pe bunurile imobile de valoare mare.